

Protokoll fört vid enskild föredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Beslutande
Minister
Mats Perämaa

Föredragande
Jurist
Adrian Jansson

Justerat
Omedelbart

Nr 34

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om genomförande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen

ÅLR 2024/4006

52 F1

Beslut

Beslöts lämna utlåtande enligt **bilaga 1, F124E26**.

Hänvisning
VN/14558/2024

Arbets- och näringsministeriet

Kontaktperson
Adrian Jansson

kirjaamo.tem@gov.fi

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om genomförande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen

Begäran om utlåtande

Arbets- och näringsministeriet har bitt Ålands landskapsregering om utlåtande gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om genomförande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen.

I propositionen föreslås det att lagen om genomförande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen ändras. Genom den föreslagna lagen utfärdas de nödvändiga nationella bestämmelser för kompletterande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen som gäller genomförandet av förordningen i syfte att ta ut den egentliga avgiften.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2025.

Behörighetsfördelning

Enligt 18 § 10 punkten i självstyrelselagen (FFS 1144/1991) för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om natur- och miljövård och enligt 18 § 5 punkten har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapet tillkommande tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt, landskapet tillkommande närings- och nöjesskatter, grunderna för avgifter till landskapet, kommunerna tillkommande skatter.

Enligt 27 § 3, 12 och 36 punkterna i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om statsmyndigheternas organisation och verksamhet, utrikeshandeln, samt skatter och avgifter med de undantag som nämns i 18 § 5 punkten. Av förarbetena till självstyrelselagen framgår att tullväsendet är en riksangelägenhet enligt punkt 3 och 12. Tullarna regleras med stöd av 36 punkten i rikslagstiftningen.

Propositionens innehåll och viktigaste förslag

Den 1 januari 2024 trädde lagen om genomförande av Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen (FFS 1288/2023) i kraft. Syftet med lagen var att utfärda nödvändiga nationella bestämmelser som kompletterar Europeiska unionens förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen. Genom lagen genomfördes rapporteringskyldigheten under den första fasen enligt förordningen. Av propositionen till lagen (RP 52/2023 rd) framgick att genomförandet av förordningen för uttag av den egentliga avgiften förutsätter kompletterande nationell lagstiftning som skulle utfärdas i ett senare skede. Landskapsregeringen lämnade utlåtande gällande propositionen den 16 maj 2023 (ÅLR 2023/3222). Genom det nu aktuella lagförslaget utfärdas den kompletterande nationella lagstiftningen.

Mekanismens syfte är att minska risken för koldioxidläckage och är en del av EU:s 55%-paket. I korthet är det en gränsjusteringsmekanism för koldioxid (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) för att reglera växthusgasutsläpp som har orsakats av vissa varor som importeras till EU. CBAM-varor, vilka omfattas av mekanismen, är till exempel gödselmedel, el, väte och vissa produkter av järn, stål, aluminium och cement. Mekanismen anses komplettera utsläppshandelssystemet inom EU genom att tillämpa en motsvarande ordning när det gäller import till EU. Åtgärden förväntas även att uppmuntra partnerländer att införa en politik för koldioxidprissättning för att bekämpa klimatförändringarna. Förenklat innebär mekanismen att deklaranter ska redovisa varor som importerats, de utsläpp som orsakats av varorna och det antal CBAM-certifikat som motsvarar de utsläppen och som ska överlämnas. Om koldioxidpris betalats i ursprungslandet för utsläppen får CBAM-deklaranter begära en minskning av antalet CBAM-certifikat som ska överlämnas i förhållande till priset. Hur många certifikat som ska överlämnas ska även minskas i relation till i vilken utsträckning utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandelssystem delas ut gratis i enlighet med artikel 10a i utsläppsdirektivet till verksamhetsanläggningar som producerar samma sorts varor inom EU som omfattas av förordningen.

I det aktuella lagförslaget ingår bestämmelser om att Tullen ska svara för försäljningen av CBAM-certifikat på Europeiska unionens gemensamma plattform. Förslaget innehåller bestämmelser om ställande av garanti för erhållande av status som CBAM-deklarerant och om att Tullen får meddela närmare föreskrifter om de garantiformer som godkänns och om de grunder på vilka garantin inte längre kan anses säkerställa CBAM-deklarantens ekonomiska och operativa förmåga. I förslaget ingår bestämmelser om avgiftsfrihet för beslut om ansökan om godkännande. Dessutom föreslås det att det i lagen tas in bestämmelser om påföljdsavgift och att bestämmelsen om rätten att få uppgifter ändras så att Tullen får nödvändiga uppgifter avgiftsfritt.

Ställningstagande

Försäljningen av CBAM-certifikat handhas av Tullen och avgifterna för dem betalas till EU. Lagförslaget faller således till sin helhet inom rikets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringen har endast fått ta del av den inledande sammanfattningen och förslag på ändrad lagtext på svenska. Exempelvis är inte konsekvensbedömningen av lagförslaget översatt till svenska, vilket innebär att förutsättningarna för att bereda och lämna ett utlåtande är mycket begränsade. Enligt 38 § i självstyrelselagen ska skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter i landskapet avfattas på svenska och enligt 28 § ska utlåtande inhämtas av landskapet i fråga om lagar som har särskild betydelse för landskapet innan lagen stiftas.

Landskapsregeringen anser att det är otillfredsställande att inte få ta del av det fullständiga underlaget på svenska inför att bereda utlåtande på rikslagstiftning som kan påverka frågor som har särskild betydelse för landskapet. I den ofullständiga beredning som därmed kunnat göras har inte uppstått skäl för landskapsregeringen att invända mot sakinnehållet i det sammandrag av lagförslaget som landskapsregeringen har fått ta del av.

Ett av de 7 strategiska utvecklingsmålen i Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda är hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster. Landskapsregeringen förutsätter att Finlands regering övergripande arbetar mot motsvarande målsättning i arbetet med koldioxidjustering vid gränserna, som är ett instrument för att nå en markant minskning av utsläpp av växthusgaser. Det är viktigt att förslaget inte leder till mer administration och högre kostnader för näringslivet i och med att mekanismen införs.

Minister

Mats Perämaa

Jurist

Adrian Jansson